

Θανάσης Παπαϊωάννου, ο υποσμηναγός της ΡΑΦ από την Κυθρέα

του Στέλιου Γ. Συκαλλίδη

Κυκλοφόρησε πρόσφατα σε πολύ περιορισμένο αριθμό αντίτυπων το βιβλίο «*Η Ζωή μου*» του Θανάση Παπαϊωάννου, πρώην Διευθυντή του Αερολιμένα Λευκωσίας και αργότερα, μετά την εισβολή, του Αερολιμένα Λάρνακας.

Ο Θανάσης Παπαϊωάννου γεννήθηκε το Σεπτέμβριο 1923 στην Κυθρέα, στην ενορία Αγίου Ανδρονίκου, στο φραγκομαχαλλά. Κατάγεται, από την πλευρά της μητέρας του Αγάδης, από τη γενιά των Κονόμων, μεγάλων γαιοκτημόνων της Κυθρέας. Πατέρας του ο Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, ιερωμένος (Παπάκωστας) από το Νέο Χωριό Κυθρέας.

Ο υποσμηναγός Αθανάσιος Παπαϊωάννου

Ο Θανάσης ήταν ο μεγαλύτερος από τα αδέλφια του Χρίστο, Γιαννούλα, Λούκα και Φροσού. Αποφοίτησε από το Παγκύπριο Γυμνάσιο – όπως και τα τέσσερα αδέλφια του – και αφού έδωσε με επιτυχία τις διδασκαλικές εξετάσεις διορίστηκε, τη σχολική χρονιά 1941-42, «*επί δοκιμασία δάσκαλος*» στη Λάπηθο, με προοπτική, αν κρινόταν από τους αρμόδιους ικανός ή/και αν ο ίδιος το επέλεγε, να φοιτήσει τα επόμενα δυο σχολικά χρόνια στο Διδασκαλικό Κολλέγιο Μόρφου για απόκτηση του Διπλώματος του Διδασκάλου, για διορισμό σε οποιοδήποτε από τα δημοτικά σχολεία της Κύπρου.

Ο καημός της σκλαβωμένης Ελλάδας έδερνε συνεχώς το Θανάση, που παρακαλούσε το Θεό να τον αξιώσει να πολεμήσει για την ελευθερία της.

Όντας πρωτοετής σπουδαστής στο Διδασκαλικό Κολλέγιο Μόρφου, ο Θανάσης αποφάσισε να εκπληρώσει την επιθυμία του μεταβαίνοντας στα Πολεμίδα για να καταταγεί στο στρατό. Ο Διευθυντής του Διδασκαλικού Κολλεγίου, Dr. G.F. Sleight, όταν πληροφορήθηκε τα σχέδια του Θανάση, τον έπεισε χωρίς δυσκολία, να υπηρετήσει στην αεροπορία παρά στο στρατό. Έγιναν, για το σκοπό, όλες οι σχετικές ενέργειες και διευθετήσεις με αποτέλεσμα στα μέσα του Σεπτεμβρίου ο Θανάσης να πάρει το μήνυμα ότι περί το τέλος του μήνα θα γινόταν η αναχώρηση για την Αγγλία, για εκπαίδευση στην αεροπορία.

Ταξίδεψε με πλοίο – το Φουατιέ – μέχρι το Πορτ-Σάιτ και από εκεί στο Λίβερπουλ με το *Britanic*, που αποτελούσε μέλος μιας μεγάλης νηοπομπής με προορισμό την Αγγλία, - το Λίβερπουλ - που έφτασαν τέλη Οκτωβρίου της ίδιας χρονιάς.

Από το Λίβερπουλ, με τραίνο, ο Θανάσης έφτασε στο Λονδίνο, στο Υπουργείο αεροπορίας, όπου πληροφορήθηκε ότι «*δυστυχώς δεν μπορούσαν να τον εκπαιδεύσουν ως πιλότο, γιατί συμπληρώθηκε ο αριθμός των πιλότων που είχαν ανάγκη και θα τον εκπαίδευαν ως πλήρωμα βομβαρδιστικών, που είχαν έλλειψη*».

«*Την ανάγκη φιλολιμνιά ποιούμενος*» δέχτηκε ο Θανάσης την προσφορά και αφού υποβλήθηκε σε διάφορα γυμνάσματα και εξετάσεις γνώσεων, νοημοσύνης και ικανότητας, κατατάχθηκε ως «*ιπτάμενος ασυρματιστής*».

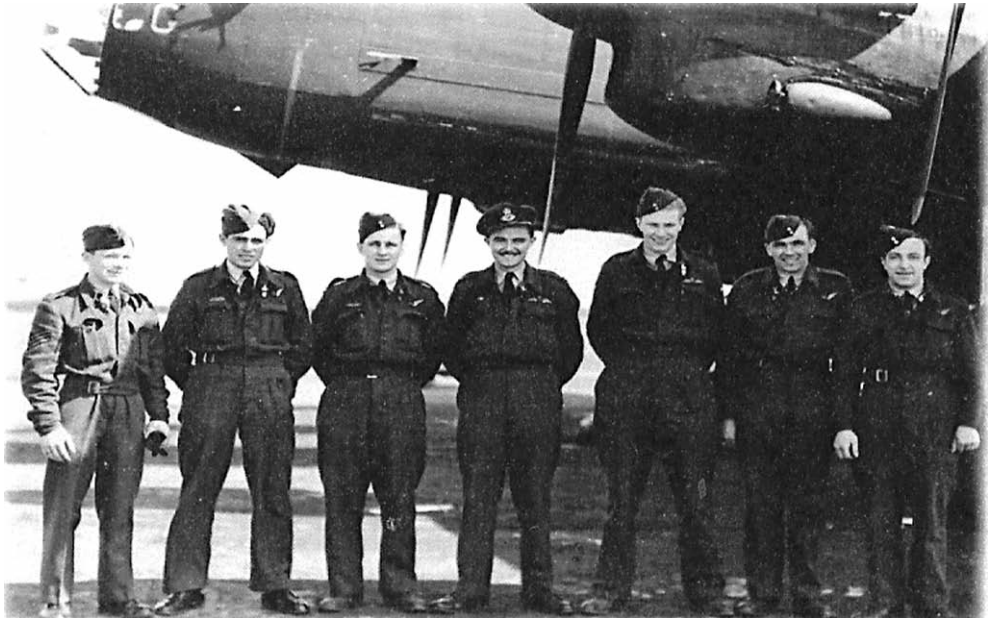
Η εκπαίδευσή του στην ειδική σχολή διάρκεσε 18 μήνες, Έτσι στις 16 Νοεμβρίου, 1944 και με βάση τις επιδόσεις του, προάγεται στο βαθμό του Ανθυποσημηναγού, ενώ όλοι οι άλλοι απόφοιτοι της Σχολής πήραν το βαθμό του Σμηνία.

Με την αποφοίτησή του από τη Σχολή ο Θανάσης, όπως και οι συμμαθητές του μετατέθηκαν σε επιχειρησιακά αεροδρόμια, σε Πολεμικές Μοίρες. Του Θανάση η Μοίρα ήταν η 576^η Μοίρα Βαρέων Βομβαρδιστικών της Πρώτης Πτέρυγας Διοίκησης Βομβαρδιστικών, στο αεροδρόμιο Φίσκερτον, ανατολικά του Λίνκολν, στην κομητεία Γιorkσάιαρ. Τα βομβαρδιστικά της εποχής – τα περίφημα Λάνκαστερ – είχαν 7μελές πλήρωμα: κυβερνήτη, βοηθό κυβερνήτη, ασυρματιστή, αεροναυτίλο, βομβαρδιστή και δυο πολυβολητές.

Τα Λάνκαστερ μετέφεραν 10 τόνους βομβών: μια μεγάλη των 6 τόνων, κυλινδρική σαν βαρέλι και 4 τόνους μικρότερες, διαφόρων μεγεθών, διατηρητικές κυρίως.

Το πλήρωμα του κάθε αεροπλάνου επιλεγόταν από τον Κυβερνήτη. «*Στο δικό μου αεροπλάνο, όλα τα μέλη του πληρώματος ήταν υπαξιωματικοί, σμηνίες, εκτός από μένα που ήμουν αξιωματικός, ανθυποσημηναγός*» γράφει ο Θανάσης στο ημερολόγιο του και συνεχίζει «*Μετά τη συγκρότηση των πληρωμάτων ακολούθησε τετράμηνη εντατική επιχειρησιακή εκπαίδευση και τέλος του Μάρτη 1945 ήμαστε, επί τέλους, έτοιμοι για το βάπτισμα του πυρός, την πρώτη μας αεροπορική επιδρομή εναντίον της Γερμανίας! Με το βαθμό του Υποσημηναγού.*

Επί τέλους! Έφτασε το πλήρωμα του Χρόνου. Είναι η ώρα να εκπλη-

Το πλήρωμα του βομβαρδιστικού

ρώσω το τάμα μου, να πολεμήσω για τη Λευτεριά της Ελλάδας κι αυτή η πρώτη επιδρομή είναι αφιερωμένη στη σκλαβωμένη πατρίδα. Και όλο το πλήρωμα το γνωρίζει και συμπάσχει και συμπράττει!» γράφει στο ημερολόγιο του ο Θανάσης.

31^η Μαρτίου, 1945. Η πρώτη αεροπορική επιδρομή εναντίον της Γερμανίας. Αμβούργο. Ενημερωτικό Δελτίο. Ο Στρατάρχης Μοντγκόμερυ πολιορκεί το Αμβούργο, οι Γερμανοί όμως προβάλλουν οδεναρή αντίσταση και τον καθηλώνουν, γι' αυτό καλείται η Αεροπορία να βομβαρδίσει τις αμυντικές γραμμές των Γερμανών. Η επιχείρηση γίνεται με το φως της ημέρας. Διακόσια βομβαρδιστικά τύπου Λάνκαστερ και Χάλιφαξ (κι αυτά τετρακινητήρια βομβαρδιστικά, αλλά με μικρότερο φορτίο βομβών από τα Λάνκαστερ) θα σπείρουν τον όλεθρο και την καταστροφή. Η διάρκεια της πτήσεως είναι πέντε ώρες και δέκα λεπτά. Πάνω από το στόχο περιμένουν τα περίφημα πυραυλοκίνητα Γερμανικά καταδιωκτικά Φόκκε Γουλφ, που για πρώτη φορά τα χρησιμοποιεί ο εχδρός και που κάνουν δραύση στους σχηματισμούς των βομβαρδιστικών.

«Όταν φτάσαμε πάνω από τον καθορισμένο στόχο και αμολήσαμε τις βόμβες ένοιωσα μια πρωτόγνωρη ταραχή. Συνήλδα όταν άκουσα τη φωνή του κυβερνήτη στο ίντερκομ (εσωτερικό σύστημα επικοινωνίας)

να μου λέγει: «Αυτό ήταν Ππάπυ (Ππάπυ με φώναζαν για ευκολία τους), τους τη δώσαμε: αυτή τη φορά ήταν για τ' αδέρφια σου!»

Η επιδρομή ολοκληρώθηκε χωρίς απευκταίο. «Πίσω στη βάση μας, περάσαμε πρώτα από τα γραφεία της Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ιντέλιτζεντ Σέρβις), για το καθιερωμένο *debriefing* – αναφορά - για το τι είδαμε και δεν είδαμε κατά τη διάρκεια της επιδρομής και μετά πήγαμε στα καταλύματά μας να ξεκουραστούμε. Μέναμε σ' ένα στρατόπεδο πολύ κοντά στο αεροδρόμιο, από το οποίο μας χώριζε ένα δασύλλιο, μέσα από το οποίο περνούσα κάθε πρωί, καβάλλα στο ποδήλατό μου, για να πάω στη «δουλεία μου». Αλήθεια πόσο απολάμβανα εκείνη τη διαδρομή μέσα από το δάσος!

Ανάπνεα βαθειά το μυρωμένο αέρα, αναγάλλιαζε η γυχή μου από τα κελαηδήματα των πουλιών και έλεγα μέσα μου «θα μ' αξιώσει άραγε ο Θεός να κάνω κι αύριο αυτή τη διαδρομή;» Αφού ξεκουραστήκαμε για λίγο, τραβήξαμε όλοι παρέα, και οι επτά, στο Λίνκολν για να το γιορτάσουμε. Σουλτασάραμε πάνω – κάτω καμαρωτοί και περήφανοι και νομίζαμε ότι όλα τα βλέμματα ήταν στραμμένα πάνω μας! Αυτά για την πρώτη μας επιδρομή».

3 Απριλίου, 1945, κι αυτή με το φως της μέρας, στο Νορτχάουζεν, επιλεγμένο στρατιωτικό στόχο. Διάρκεια πτήσης 6 ώρες και 44 λεπτά! Ακολούθησε η τρίτη, την επόμενη Μέρα 4 Απριλίου 1945, επιδρομή στο Λούτσηντορφ στην κεντρική Γερμανία, νυκτερινή αυτή τη φορά. «Θα χτυπήσουμε πάλι επιλεγμένους στρατιωτικούς στόχους. Κατά τις νυκτερινές επιδρομές δε συναντούμε εκθρικά μαχητικά, μόνο πυκνά αεροπορικά πυρά. Φόβος και τρόμος είναι οι κώνοι των αντιεροπορικών προβολέων που διασταυρώνουν και ανιχνεύουν τον ουρανό κι αλοϊμόνό σου αν σε τυλίζουν μέσα στο εκτυφλωτικό τους φως. Είσαι τελειωμένος!»

Η τέταρτη επιδρομή πραγματοποιήθηκε στις 9 Απριλίου, 1945, στο Κιέλο. Νυκτερινή επιχείρηση, διάρκειας 6 ωρών και 18 λεπτών με στόχο το θωρηκτό Ναύαρχος Σουίχαρ του Γερμανικού στόλου.

«Όταν φτάσαμε πάνω από το στόχο, για το καλωσόρισμα δεν είχαμε να αντιμετωπίσουμε μόνο τα αντιεροπορικά πυρά αλλά και εκθρικά μαχητικά. Αφού ρίξαμε τις βόμβες και ήμασταν έτοιμοι να κάνουμε στροφή για την Αγγλία, ανίχνευσα πάνω στην οδόνη του ραντάρ ένα ανεπιθύμητο επισκέπτη! Ένα εκθρικό μαχητικό είχε κολλήσει στην ουρά μας, έτοιμο να επιτεθεί. Ειδοποίησα αμέσως τον κυβερνήτη με το εσωτερικό τηλέφωνο, που άρχισε τις μανούβρες για να γλυτώσουμε. Στο μεταξύ και ο πολυβολητής της ουράς είδε το εκθρικό μαχητικό και άρχισε

να βάλλει εναντίον του ασταμάτητα. Το ρα-τα-τα των πολυβόλων μας ακουγόταν ευκρινώς μέσα στο αεροπλάνο και ήταν πολύ εμυχωτικό!

Εγώ ένοιωθα περίεργα. Δεν αισθάνθηκα φόβο, μόνο ένα κόμπο στο στομάχι και μια ανατριχίλα και περίμενα από στιγμή σε στιγμή να νοιώσω τα τοιμήματα από τις σφαίρες στην πλάτη μου.

Ευτυχώς οι βυθίσσεις που έκανε ο καπετάνιος δεξιά και αριστερά και οι στροφές που πήρε μας απάλλαξαν από την εκδρική παρουσία, όμως αυτό μας οδήγησε πάνω από τη Δανία, με αποτέλεσμα να αποκοπούμε από την υπόλοιπη δύναμη.

Στη συνέχεια στρίγαμε πάνω από τη βόρειο θάλασσα προς τη Νορβηγία και την Αγγλία και με μεγάλη καθυστέρηση επιστρέψαμε στη βάση, ενώ τα υπόλοιπα αεροπλάνα της Μοίρας είχαν προσγειωθεί προ πολλού. Γι' αυτό και οι χαρές και τα πανηγύρια, όταν κάναμε την εμφάνισή μας στον ουρανό.»

Η πέμπτη επιδρομή πραγματοποιήθηκε στις 14 Απριλίου 1945 με στόχο και πάλι το Γερμανικό στόλο, τις βάσεις των υποβρυχίων στο Κούξχαφεν, χωρίς κανένα περιστατικό.

Στις 18 Απριλίου 1945 πραγματοποιήθηκε η έκτη αεροπορική επιχείρηση εναντίον της Ελιγολάνδης, με το φως της ημέρας. Να τι μετέδωσε το Β.Β.С γι' αυτή την επιδρομή:

«Περισσότερα από χίλια βομβαρδιστικά τύπου Λάνκαστερ και Χάλιφαξ, συνοδευόμενα από μαχητικά τύπου Μάσταγκ και Σπιτφάιαρ, εβομβάρδισαν σήμερα το απόγευμα την περίφημη Γερμανική Ναυτική Βάση της Ελιγολάνδης.

Κλείστε τα μάτια και προσπαθήστε να συλλάβετε με τη φαντασία σας το θέαμα. Είναι απερίγραπτο. Η επίθεση γίνεται σε τρία κύματα. Όταν το πρώτο κύμα από τριακόσια Λάνκαστερ φτάνει πάνω από το στόχο κι αμολαίει τις βόμβες του, φωτιές και μαύρος καπνός καλύπτουν τα δυο νησάκια και τότες όλα τα πλεούμενα που είχαν εκεί τη βάση τους ή έβρισκαν καταφύγιο σ' αυτά, όπου φύγει φύγει! Και το θέαμα γίνεται ακόμα πιο ωραίο με τα αεροπλάνα να αυλακώνουν τους ουρανούς κι εκατοντάδες πλεούμενα στη θάλασσα!

Όταν ολοκληρώθηκε η επιχείρηση όλη η επιφάνεια και των δύο νησιών καλύφθηκε από κρατήρες και δεν έμεινε ίχνος ζωής πάνω σ' αυτά.»

21 Απριλίου 1945.

Έβδομη αεροπορική επιχείρηση στη Βρέμη. Στόχος στρατιωτικές εγ-